

Uppdaterad projektplan för upphandling av vagnar till Vandaspåran och beviljande av proprieborgen till Huvudstadsregionens Stadstrafik Ab

VD/4386/02.03.07/2026

PT/JK/PvN/MR/SV/EK/SE/JK/EA

Bakgrund

Stadsfullmäktige har 17.11.2025 § 7 godkänt den justerade projektplanen för Vandaspåran. Enligt projektplanen bygger Huvudstadsregionens Stadstrafik Ab depån i Fagersta och anskaffar spårvagnarna för Vandaspåran.

Vanda stad är delägare med en liten andel (ca 0,5 %) i Huvudstadsregionens Stadstrafik Ab (nedan KLOY), medan de resterande aktierna ägs av Helsingfors stad. Bolaget grundades 2021 för att bedriva verksamheten vid Helsingfors stads trafikverk (HST). HST:s verksamhet, med undantag för funktioner som hör till metrons infrastruktur- och trafikeringsavtal, överfördes till bolaget år 2022. KLOY har grundats i syfte att producera offentliga tjänster av allmänt intresse inom hållbar rörlighet, såsom metro-, spårvagns- och färjetrafik samt stadscykeljänster, i första hand för den kollektivtrafik som ordnas av HRT i huvudstadsregionen.

Stadsstyrelsens koncernsektion har 9.6.2025 godkänt KLOY:s delägaravtal, där organiseringen av bolagets verksamhet och finansieringen av dess investeringar har avtalats. Vanda stads ägande i bolaget är begränsat till aktieserien CP (snabbspårvägens materiel och dess depåer). Enligt delägaravtalet ska investeringarna i Cp-seriens materiel och depåer genomföras inom stadstrafikkoncernen, bestående av KLOY och dess dotterbolag, i första hand med lånefinansiering. Enligt delägaravtalet fastställs finansieringsansvaret för investeringarna i CP-seriens materiel och depåer, om inget annat avtalas, enligt vilken delägares trafik investeringen gäller. Den stad som är delägare finansierar och går i borgen för investeringskostnaderna för den trafik som bedrivs inom dess område. Borgensansvaret avtalas från projekt till projekt och minskar i takt med att lånen amorteras.

För spårvagnsmaterielen och depåerna kommer Huvudstadsregionens Stadstrafik Ab:s dotterbolag RV Kalusto och Varikko Oy att ansvara.

Enligt delägaravtalet ska KLOY, innan ett slutligt bindande beslut fattas, alltid inhämta förhandssamtycke från den delägande staden vid sådana investeringar som innebär finansieringsskyldighet eller borgensansvar för delägaren, till exempel genom att låta godkänna projektplanen för investeringen i fråga.

KLOY:s styrelse beslutade i december 2025 att ansöka om proprieborgen från Vanda stad för de lån som tas upp för att genomföra investeringarna i Vandaspårans materiel och depån i Fagersta. Beviljandet av borgen kunde för materielupphandlingens del inte direkt tas upp till beslut, eftersom behandlingen av besvärshandling gällande KLOY:s beslut om materielupphandling pågick och projektplanen behövde uppdateras. Högsta förvaltningsdomstolen har 2.6.2026 beslutat att avslå ansökan om besvärstillstånd som gällde marknadsdomstolens avgörande om att avslå besvaren över KLOY:s upphandlingsbeslut, vilket innebär att KLOY:s upphandlingsbeslut har vunnit laga kraft. KLOY har 27.4.2026 bett HRT om ett utlåtande om uppdateringen av projektplanen för upphandling av spårvagnar för snabbspårvagnstrafik.

Projektplan för materielen och uppdatering av planen

Vanda stadsstyrelse har 21.8.2023 § 7 godkänt projektplanen för upphandling av vagnar till Vandaspåran. Stadsstyrelsen har 29.1.2024 § 15 godkänt den uppdaterade projektplanen för upphandling av vagnar till Vandaspåran. Enligt den godkända projektplanen behövs totalt 18 stycken spårvagnar till Vandaspårans linje. I den uppdaterade projektplanen uppgavs att upphandlingen av vagnar för Vandaspåran uppgår till 82 miljoner euro, fördelat på åren 2024–2033. Endast den del av upphandlingen av materiel som gäller Vandaspåran har tidigare förts till Vanda stadsstyrelse för beslut.

Projektplanen för hela upphandlingen av snabbspårvagnar har utgjorts av Upphandling av spårvagnar för att möjliggöra en utökning av snabbspårvagnstrafiken i huvudstadsregionen, som daterats 26.9.2023. KLOY har nu utarbetat handlingen Höjning av det maximala priset i projektplanen: Upphandling av spårvagnar som möjliggör en utökning av snabbspårvagnstrafiken i huvudstadsregionen (nedan Den nya projektplanen), med vilken man uppdaterar den ursprungliga projektplanen för hela upphandlingen av snabbspårvagnar.

Syftet med projektet enligt den nya projektplanen är att anskaffa totalt trettio (33) nya låggolvsspårvagnar som är lämpliga för trafik i huvudstadsregionen och som kan köras i båda riktningarna, levererade till Stadstrafikens depå. Av dessa vagnar är Vandaspårans andel 18 vagnar. Upphandlingen omfattar spårvagnsanskaffningar som möjliggör trafik på spårvägarna i västra Helsingfors och på Vandaspårans snabbspårvägar.

Planeringen och beredningen av projektet siktar på att genomförandefasen inleds under första halvåret 2026. Enligt den nuvarande tidtabellen kommer spårvagnarna att levereras mellan åren 2029 och 2032. Under andra halvåret 2029 kommer först tre prototypvagnar och åren 2031 och 2032 kommer serietillverkningsvagnarna.

Det ursprungliga maximala priset i projektplanen för hela upphandlingen var 163 705 734 € (datum för kostnadsrisknivån 26.9.2023). Det nya föreslagna maximala priset för hela upphandlingen är 180 171 956 euro. Det nya maximala priset för Vandaspårans del är 98,3 Me.

KLOY ansöker om höjning för projektplanen eftersom de inlämnade anbuderna var högre än det maximala priset i projektplanen. Den ursprungliga projektplanen (163 705 734 euro, datum för kostnadsrisknivån 26.9.2023) baserades på tidigare materielupphandlingar (Spår-Jokern, Kronbroarna) med kostnadsnivåindexet för 2020 samt på uppskattningar från marknadsdialoger som förts 2022–2023. Enligt Stadstrafik Ab:s uppfattning motsvarar priset i det vinnande anbudet väl den nuvarande marknadssituationen. Anbudsförfarandet och orsakerna till kostnadsökningen beskrivs närmare i punkt 6 i den bifogade nya projektplanen.

Samkommunen Helsingforsregionens trafik (HRT) har 10.6.2026 gett ett utlåtande om både projektplanen för ersättande av spårvagnstrafikmateriel som nått slutet av sin livslängd (gäller inte Vandaspåran) och den nya projektplanen. I sitt utlåtande har HRT stött en justering av projektplanerna under förutsättning att en gemensam syn på projektets kostnadseffekter har uppnåtts mellan städerna Helsingfors och Vanda, Stadstrafikbolaget och HRT innan upphandlingsavtalet undertecknas. HRT anser att den nya upphandlingen av vagnar kommer att öka kostnaderna för spårvagnstrafiken avsevärt, vilket i sin tur kommer att leda till ett betydande tryck på höjningar av biljettpriserna. Enligt HRT:s uppfattning måste en ökning av kostnadsnivån som minst överstiger den ursprungliga projektplanen täckas med kommunala subventioner och inte genom höjda biljettpriser eller nedskärningar i servicenivån.

Beviljande av borgen för lån för materielupphandling

KLOY:s styrelse har begärt att Vanda stad beviljar en proprieborgen på 110 miljoner euro för finansieringsarrangemangen (lån, räntor och övriga finansieringskostnader) för Vandas pårens vagninvestering som ska ingå i KLOY:s tillgångar. Den borgen som KLOY ansöker om har en giltighetstid på 30 år. Beloppet på 110 miljoner euro som bolaget ansöker om är det maximala borgensbeloppet för materielupphandlingens lån och inkluderar en beredskap för eventuella kostnader och överskridanden som inte beaktats i kostnadsberäkningen.

Det föreslås att det tas ut en årlig borgensprovision på 0,09 % för borgen, beräknad på de lån som omfattas av borgensansvaret per den 31 december och som bolaget ska betala före utgången av januari månad som följer på den tidpunkt som fastställts.

Det föreslås att inga motsäkerheter krävs för borgen.

Borgensvillkoren motsvarar de villkor som Helsingfors stad tillämpat vid beviljandet av proprieborgen till KLOY.

Statsbidrag och 129 § i kommunallagen

Enligt artikel 107.1 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (FEUF) är stöd som en medlemsstat beviljar, eller som ges med statliga medel i någon form, och som snedvrider eller riskerar att snedvrida konkurrensen genom att gynna ett visst företag eller en viss produktion, oförenligt med den inre marknaden i den mån det påverkar handeln mellan medlemsstaterna, om inte annat föreskrivs i fördragen.

Reglerna om statligt stöd tillämpas endast när stödmottagaren är ett "företag" (Kommissionens tillkännagivande EUT [2016] C 262/01, punkt 6). Europeiska unionens domstol har konsekvent definierat företag som enheter som ägnar sig åt ekonomisk verksamhet och ansett att ekonomisk verksamhet är all verksamhet som består i att erbjuda varor och tjänster på en marknad. Huvudstadsregionens Stadstrafik Ab (KLOY) tillhandahåller tjänster enbart till sin ägarkrets, som består av kommuner, samt till aktörer inom myndighetssamarbetet med stöd av undantaget från upphandlingsskyldigheten (ställning som anknuten enhet, horisontellt samarbete). Bolaget bedriver därmed ingen ekonomisk verksamhet på marknaden.

Europeiska kommissionen har dessutom ansett att påverkan på handeln mellan medlemsstaterna eller en snedvridning av konkurrensen i allmänhet kan uteslutas vid byggande av infrastruktur, när infrastrukturen normalt inte har några direkta konkurrenter, den privata finansieringen inom sektorn och i den berörda medlemsstaten är liten, och när syftet med infrastrukturen inte är att selektivt gynna ett visst företag eller en viss bransch utan att den i stället gagnar hela samhället (kommissionens meddelande, EUT [2016] C 262/01, punkt 211).

Borgen till KLOY kan därför inte utgöra förbjudet statligt stöd i enlighet med artikel 107(1) i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, eftersom kriterierna som gäller statligt stöd inte uppfylls enligt beskrivningen ovan. Det är därför inte nödvändigt att utreda om arrangemanget är marknadsanpassat.

Enligt 129 § i kommunallagen får lån, borgen eller annan säkerhet som beviljats av kommunen inte äventyra kommunens förmåga att svara för sina lagstadgade uppgifter och kommunen får inte bevilja

lån, borgen eller annan säkerhet om de är förenade med en betydande ekonomisk risk. Försättningsvis ska kommunens intressen tillgodoses med tillräckliga motsäkerheter.

Den borgen som föreslås beviljas äventyrar inte Vanda stads förmåga att sköta sina lagstadgade uppgifter och innebär inte heller någon betydande ekonomisk risk i den mening som avses i kommunallagen. Genom borgen möjliggörs upphandlingen av den materiel som det av staden beslutade spårvagnsprojektet behöver till skäliga räntekostnader. Stadstrafikkoncernen producerar tjänster åt sina ägare, Vanda stad, Helsingfors stad och samkommunen HRT, vilket innebär att risken med verksamheten redan från början är låg. Vanda och Helsingfors har dessutom i delägaravtalet kommit överens om att ägarna är skyldiga att täcka förlusten i varje aktieserie inom stadstrafikkoncernen i proportion till sitt ägande (i detta sammanhang avser förlust att aktieseriens eget kapital är negativt). Vanda äger endast aktier i CP-serien. När det gäller CP-aktierna har det avtalats att förlusttäckningsskyldigheten för materielen ska fastställas i förhållande till linjekilometer. Vanda skulle alltså redan enligt aktieägaravtalet svara för förlusten i samband med upphandlingen av materiel. Eftersom skyldigheten att täcka förlusterna i praktiken alltid ligger på ägarkommunerna enligt delägaravtalet, förändrar borgensåtagandet inte Vandas totala risk. Av samma skäl behöver inga motsäkerheter krävas, eftersom Vandas riskposition inte skulle förbättras av motsäkerheter i en situation då Vanda i vilket fall som helst ansvarar för förluster från Fagerstadepån enligt aktieägaravtalet.

Befogenheter

Enligt 8 kap. 1 § punkt 22 i förvaltningsstadgan beslutar stadsstyrelsen om godkännandet av projektplaner (inklusive målpriser) och kostnadskalkyler för investeringsprojekt som omfattar fler än ett verksamhetsområde och kräver riktlinjer på stadsnivå, med undantag för projektplaner för tekniska ombyggnadsprojekt eller projekt som kostar under 1 000 000 euro (moms 0 %). I enlighet med 14 § i kommunallagen beslutar fullmäktige om ingående av borgensförbindelse eller ställande av annan säkerhet för annans skuld.

Stadsstyrelsen 22.6.2026 § 15

Tf. stadsdirektörens förslag:

Stadsstyrelsen beslutar att

- a) godkänna som villkor för att stadsfullmäktige beviljar borgen i enlighet med punkt b) Höjning av det maximala priset i projektplanen: Upphandling av spårvagnar för att möjliggöra en utökning av snabbspårvagnstrafiken i huvudstadsregionen så att det maximala priset för Vandaspårans materiel är 98,3 Me;
- b) föreslå för stadsfullmäktige att stadsfullmäktige beviljar Huvudstadsregionens Stadstrafik Ab en proprieborgen om högst 110 miljoner euro som säkerhet för de lån som tas för att finansiera investeringen i Vandaspårans vagnar, enligt följande villkor:
 - borgen omfattar, utöver lånekapitalet, även låneräntor, dröjsmålsräntor samt eventuella låneskötsel- och indrivningskostnader;
 - lånetiden för de lån som omfattas av borgen får vara högst 30 år;
 - för proprieborgen uppbärs en årlig borgensprovision på 0,09 %, beräknad på de lån som omfattas av borgensansvaret per den 31 december och som bolaget ska utbetala före utgången av januari månad som följer på den tidpunkt som fastställts;
- c) föreslå för stadsfullmäktige att stadsdirektören bemyndigas att besluta om de närmare godtagbara lånevillkoren för de lån som omfattas av borgen enligt punkt b), om de närmare borgensvillkoren för enskild borgen samt att underteckna borgensförbindelserna.

Beslut:

Stadsstyrelsen beslutade enhälligt bordlägga ärendet till följande sammanträde.

Stadsstyrelsen 10.8.2026 § 11**Stadsdirektörens förslag:**

Stadsstyrelsen beslutar att

- a) godkänna som villkor för att stadsfullmäktige beviljar borgen i enlighet med punkt b) Højning av det maximala priset i projektplanen: Upphandling av spårvagnar för att möjliggöra en utökning av snabbspårvagnstrafiken i huvudstadsregionen så att det maximala priset för Vandaspårans materiel är 98,3 Me;
- b) föreslå för stadsfullmäktige att stadsfullmäktige beviljar Huvudstadsregionens Stadstrafik Ab en proprieborgen om högst 110 miljoner euro som säkerhet för de lån som tas för att finansiera investeringen i Vandaspårans vagnar, enligt följande villkor:
 - borgen omfattar, utöver lånekapitalet, även låneräntor, dröjsmålsräntor samt eventuella låneskötsel- och indrivningskostnader;
 - lånetiden för de lån som omfattas av borgen får vara högst 30 år;
 - för proprieborgen uppbärs en årlig borgensprovision på 0,09 %, beräknad på de lån som omfattas av borgensansvaret per den 31 december och som bolaget ska utbetala före utgången av januari månad som följer på den tidpunkt som fastställts;
- c) föreslå för stadsfullmäktige att stadsdirektören bemyndigas att besluta om de närmare godtagbara lånevillkoren för de lån som omfattas av borgen enligt punkt b), om de närmare borgensvillkoren för enskild borgen samt att underteckna borgensförbindelserna.

Beslut:

Stadsfullmäktige beslutade bordlägga ärendet till följande sammanträde.

Stadsstyrelsen 24.8.2026 § 9**Stadsdirektörens förslag:**

Stadsstyrelsen beslutar att

- a) godkänna som villkor för att stadsfullmäktige beviljar borgen i enlighet med punkt b) Højning av det maximala priset i projektplanen: Upphandling av spårvagnar för att möjliggöra en utökning av snabbspårvagnstrafiken i huvudstadsregionen så att det maximala priset för Vandaspårans materiel är 98,3 Me;
- b) föreslå för stadsfullmäktige att stadsfullmäktige beviljar Huvudstadsregionens Stadstrafik Ab en proprieborgen om högst 110 miljoner euro som säkerhet för de lån som tas för att finansiera investeringen i Vandaspårans vagnar, enligt följande villkor:
 - borgen omfattar, utöver lånekapitalet, även låneräntor, dröjsmålsräntor samt eventuella låneskötsel- och indrivningskostnader;
 - lånetiden för de lån som omfattas av borgen får vara högst 30 år;
 - för proprieborgen uppbärs en årlig borgensprovision på 0,09 %, beräknad på de lån som omfattas av borgensansvaret per den 31 december och som bolaget ska utbetala före utgången av januari månad som följer på den tidpunkt som fastställts;

- c) föreslå för stadsfullmäktige att stadsdirektören bemyndigas att besluta om de närmare godtagbara lånevillkoren för de lån som omfattas av borgen enligt punkt b), om de närmare borgensvillkoren för enskild borgen samt att underteckna borgensförbindelserna.

Beslut:

Förslaget godkändes.

Det antecknades att stadsstyrelsen lämnade in följande gemensamma *protokollsuttalande* i ärendet:

Stadsstyrelsen förutsätter att stadsfullmäktige före beslutfattandet får en redogörelse för helheten i fråga om Huvudstadsregionens Stadstrafik Ab:s upphandling av spårvagnar, även om stadsfullmäktiges egentliga beslut endast begränsas till en höjning av borgensfullmakten för spårvagnsupphandlingen. Det är viktigt att fullmäktigeledamöterna får övergripande information också om själva upphandlingen (inkl. sekretessbelagda uppgifter) som höjningen av borgensfullmakten gäller.

Stadsstyrelsen konstaterar att stadstrafikens egentliga upphandling av spårvagnar har genomförts lagenligt på basis av marknadsdomstolens beslut. Stadsstyrelsen uppmanar dock stadsdirektören att vara i kontakt med Helsingfors stad i fråga om en efterhandsbedömning av upphandlingens ändamålsenlighet.

Det antecknades att stadsstyrelseledamoten Mika Niikko lämnade in följande *protokollsuttalande* i ärendet:

Sannfinländarna motsatte sig investeringsbeslutet för Vandaspåran och varnade redan då för projektets konsekvenser för stadens ekonomi och skuldsättning. Nu börjar dessa kostnader konkretiseras.

Priset på upphandlingen av vagnar till Vandaspåran har stigit från den ursprungliga uppskattningen på 79 miljoner euro, först till 82 miljoner euro och nu till 98,3 miljoner euro. För upphandlingens finansieringsarrangemang ansöker man dessutom om en borgen på 110 miljoner euro av Vanda.

Detta händer samtidigt som Vanda har ett kraftigt underskott i ekonomin och staden för samarbetsförhandlingar för att spara på personalkostnaderna. I slutändan är det Vandas skattebetalare som betalar för de ökande investeringarna, räntorna och driftskostnaderna, och de pengarna tas från andra tjänster i staden.

Också själva materielupphandlingens slutresultat är en besvikelse. En så här stor offentlig upphandling borde ha gett så mycket arbete och ekonomisk nytta som möjligt till Finland. Nu tillverkas vagnarna i Polen samtidigt som Finland har egen tillverkning av spårvagnar och sakkunskap inom branschen.

Efter rättslig prövning är upphandlingsbeslutet slutgiltigt och kan inte ändras i detta skede. Det undanröjer dock inte behovet av en kritisk granskning av stadens och dess bolags upphandlingskompetens. I framtida stora upphandlingar måste konkurrensutsättningen förberedas bättre och inom ramen för lagen måste man i högre grad än för närvarande betona betydelsen av finländskt arbete, försörjningsberedskap, livscykelkostnader och de totala ekonomiska konsekvenserna av upphandlingen.

Sannfinländarna påminner att kostnaderna för spårvägen inte upphör med byggandet. Skulder, utrustning, räntor, underhåll och drift kommer att betalas i årtionden framöver. När kostnaderna stiger

redan innan trafiken inleds ska staden särskilt noga se till att räkningen inte överförs till kommuninvånarnas tjänster, beskattningen eller nya nedskärningar.

Stadsfullmäktige 21.9.2026

Stadsstyrelsens förslag:

Stadsfullmäktige beslutar att

- a) bevilja Huvudstadsregionens Stadstrafik Ab en proprieborgen om högst 110 miljoner euro som säkerhet för de lån som tas för att finansiera Vandaspårans vagninvestering, enligt följande villkor:
- borgen omfattar, utöver lånekapitalet, även låneräntor, dröjsmålsräntor samt eventuella låneskötsel- och indrivningskostnader;
 - lånetiden för de lån som omfattas av borgen får vara högst 30 år;
 - för proprieborgen uppbärs en årlig borgensprovision på 0,09 %, beräknad på de lån som omfattas av borgensansvaret den 31 december och som bolaget ska utbetala före utgången av januari månad som följer på den tidpunkt som fastställts;
- b) bemyndiga stadsdirektören att besluta a) om de närmare godtagbara lånevillkoren för de lån som omfattas av borgen, om de närmare villkoren för enskilda borgensförbindelser samt att underteckna borgensförbindelserna.

Bilagor:

- Upphandling av spårvagnar för att möjliggöra en utökning av snabbspårvagnstrafiken: Förändringar i Vandas andel ur ett ekonomiskt perspektiv
- Höjning av det maximala priset i projektplanen: Upphandling av spårvagnar för att möjliggöra en utökning av snabbspårvagnstrafiken i huvudstadsregionen 20.4.2026
- Projektplan: Upphandling av spårvagnar för att möjliggöra en utökning av snabbspårvagnstrafiken i huvudstadsregionen 26.9.2023
- HRT:s utlåtande om en justering av projektplanerna

Anvisningar för sökande av ändring: 1 Besvärsanvisning

Närmare information: Jarno Köykkä, stadsingenjör, (fornamn.efternamn[at]vantaa.fi)
Pirjo van Nues, finansieringsdirektör (fornamn.efternamn[at]vantaa.fi)